

INFORME ESTRATÈGIC DE CUBELLES

Reunió	Entrevista a Josep Marcillas, alcalde
Data	28/02/2005
Objecte	Primera entrevista
Lloc	Ajuntament de Cubelles

ASSISTENTS

Ajuntament de Cubelles	Alcalde	Sr. Josep Marcillas
Ajuntament de Cubelles	Tinent d'Alcalde – Regidora d'urbanisme, planejament i medi ambient	Sra. Maria Lluïsa Romero i Tomàs
Ajuntament de Cubelles	Tècnica de Medi ambient	Sra. Eva Escardó Torres
Pla estratègic litoral	Tècnica del Pla	Sra. Maria Xalabarder
Pla estratègic litoral	Coordinador General	Sr. Andreu Ulied

TEMES TRACTATS

Recepció de l'equip tècnic del Pla: **Andreu Ulied** i **Maria Xalabarder** per part de l'exelentíssim alcalde de l'Ajuntament de Cubelles, **Josep Marcillas**, **Maria Lluïsa Romero**, tinent d'alcalde, i **Eva Escardó Torres**, tècnica de medi natural.

CARACTERÍSTIQUES DEL MUNICIPI

PLANS EN CURS

Pla General vigent és del 1993. La revisió està prevista per aquesta legislatura, però no hi ha data certa.

El Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner ha incidit en les previsions de creixement del municipi; aproximadament sobre 100ha han estat afectades. Les al·legacions presentades per l'Ajuntament han anat encaminades a alliberar unes 40-50ha per a poder solventar els dèficits d'infraestructures i equipaments que arrossega el municipi. Actualment, estan en discussió amb la Generalitat

Durant el 2004 s'ha aprovat el Pla Local Jove 2004- 2008, definint la missió i les línies d'actuació que donaran resposta a les necessitats i demandes dels joves. També formen part del Pacte Territorial per a l'Ocupació.

DINÀMIQUES DEL MUNICIPI

El municipi gairebé ha quadruplicat la seva població en els darrers vint anys situant-se al voltant dels 8.500 habitants el 2003; d'acord amb el padró municipal, en data del 20 de gener del 2005, Cubelles disposa d'un total de 10.854 habitants. La hipòtesi de màxim creixement del PGOM que l'any 2000 era de 5.000 habitants ha estat superada amb escreix. Això ha estat una conseqüència de la millora de les infraestructures viàries, l'obertura de l'autopista del Garraf el 1990 i la consegüent aproximació en temps a Barcelona, els increments de rendes mitges, així com els nous patrons de canvis de residència, el canvi de segona a primera residència, el mercat de l'habitatge i el mercat laboral apareguts en els darreres dues dècades en tota la Regió Metropolitana de Barcelona. Així, la majoria de població nouvinguda prové de municipis veïns a Barcelona i tots ells constitueixen al voltant del 90% de la població de Cubelles.

El creixement interanual mig ha estat de l'ordre del 11% des de 1998, la qual cosa fa preveure als tècnics municipals un nombre d'habitants màxim en els pròxims 5 anys al voltant dels 15.000. Una altra qüestió a la que s'haurà de parar atenció en un futur pròxim és l'envelliment de la població, donat que l'estructura demogràfica actual ja és relativament envellida, tot superant els 39 anys d'edat mitjana.

, la població estacional es situa al voltant del 30%, tot i que s'ha notat un canvi de tendència en aquest sentit, amb una menor estacionalització i un major repartiment en el temps dels visitants. Ja no es detecten les fortes puntes de l'estiu en les que s'arribava als 40.000 habitants. Actualment es comptabilitzen una mitja de 30.000 persones en els mesos d'estiu.

Per donar resposta a la manca d'equipaments generada per la pressió demogràfica, s'està construint un Institut de Secundària i l'Espai Jove; el centre educatiu tindrà tres línies d'ESO i dos de Batxillerat, amb una capacitat per a uns 480 alumnes. En total hi hauran 12 aules per a ESO i 4 per a Batxillerat. Aquestes instal·lacions començaran a funcionar el proper curs 2005-2006. Pel que fa als equipaments esportius, pot ser que en un futur pròxim el municipi en sigui deficitari. Actualment Cubelles compta amb un polisportiu amb piscina, tennis, pavelló cobert i futbol que manté íntegrament l'Ajuntament i que es finança amb el pagament per servei dels usuaris.

D'altra banda, la depuradora existent actualment que dona servei a Cunit i Cubelles, està quedant obsoleta per l'increment de la demanda la qual cosa requerirà, a mig termini, una ampliació. El mateix ha ocorregut amb el Centre d'Atenció Primària del municipi.

BASE ECONÒMICA

Cubelles és un municipi eminentment residencial, que ha basat el seu creixement econòmic recent en la construcció de segones residències i en un comerç incipient que ha de competir amb Vilanova. La construcció suposa més del 20% de l'activitat econòmica. La població visitant està passant a ser resident però la gran majoria no treballa al municipi sinó que marxa diàriament a Barcelona o altres ciutats de l'àrea metropolitana.

Pel que fa a l'activitat agrícola, Cubelles pateix una progressiu abandonament i, ara per ara, és eminentment residual ja que només queden 2 pagesos en actiu. L'Ajuntament ha de fer front a aquesta qüestió i ha començat a plantejar-se possibles solucions de gestió tot i que es percep com un punt crític per al futur.

El comerç local de Cubelles es caracteritza pel seu caràcter urbà i de proximitat, integrat bàsicament per empreses familiars. La zona comercial es concentra principalment al nucli antic i a l'Eixample (passeig Vilanova) i sector Marítim. Així mateix al sector de Les Salines hi trobem una zona industrial i comercial amb un teixit empresarial en creixement.

El polígon industrial està pròxim a l'esgotament amb un 90% del sòl ocupat per empreses de mida petita o mitjana i amb un nombre màxim d'entre 10 i 20 treballadors. Aquestes empreses es dediquen, principalment, a la promoció d'obres, materials per a la construcció, maquinària, mobles, joguines, electrodomèstics; es a dir, lligats al sector de la construcció i residencial. Actualment, hi ha en projecte la creació d'un nou polígon industrial per acollir una vintena d'empreses que han arribat en els darrers 4 anys i que es dediquen al muntatge i distribució de metalls, plàstics i material de construcció. El sector està actualment aturat per les restriccions del Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner.

Els establiments turístics disponibles són poc nombrosos i no n'hi ha cap d'alta qualitat. La manca d'oferta hotelera i d'oficines impedeix la generació de llocs de treball en aquests sectors. L'Ajuntament vol orientar la seva oferta turística cap el *target* familiar i infantil.

Davant del risc de convertir-se en ciutat dormitori-ciutat residencial, es volen potenciar activitats que densifiquin l'activitat econòmica al municipi i que llocs de treball. Amb el nou projecte de Port Esportiu, a l'antiga dàrsena de la Central tèrmica, es pretén desenvolupar un nou pol d'activitat terciàries, lligades a l'hosteleria, la restauració i lúdiques. És, sens dubte, el projecte de major envergadura del municipi.

La construcció del Port Esportiu de Cubelles, segons el projecte que Grup Marítim Metropolità, suposarà fer un port a l'interior d'un altre. En aquest sentit, es preveu deixar intacte el dic de llevant i construir-ne un altre interior, de baixa alçada, per garantir a la Tèrmica l'aigua de mar necessària per a la refrigeració, i facilitar la panoràmica cap al mar. El mirall d'aigües, inclosos els pantalans, tindrà una superfície de gairebé 58.000 m², mentre que la superfície en terra serà de 76.000 m², amb zones amb jardins, varadero, estacionament, zones de vianants i uns 9.000 m² en diverses edificacions. La xifra inicial d'amarres prevista per a aquesta dàrsena serà de 533 per a embarcacions de 8 a 20 metres d'eslora. Actualment, el projecte està pendent de les resolucions de la DGU tot i que ja compta amb un estudi d'impacte ambiental lliurat a Medi Ambient.

També es construirà una marina seca per a 144 embarcacions de fins a 6 metres d'eslora. No obstant, el llarg procés de tramitació d'aquest tipus de projectes permetrà adaptar la tipologia i número d'amarres en funció de la demanda en el moment de la seva execució. El projecte també preveu la construcció de 3.165 m² de zona comercial, restauració i oci a més de 3.000 m² de zona hotelera. Preveu estar acabat el 2007.

A continuació resumim el contingut de la fitxa sobre temes econòmics resposta pels tècnics municipals de Cubelles:

Projectes en curs:

- Formem part del Pacte Territorial per a l'Ocupació
- Coordinat per un altra entitat, dirigim un taller ocupacional, adreçat a dones del municipi, en situació d'atur i majors de 45 anys.
- Disposem d'un servei d'intermediació laboral.
- Prospecció d'empreses.
- Plans d'Ocupació.
- Treball per a la Regulació d'equipaments i activitats a la via pública.
- Treball curs d'un directori d'empreses.

Projectes de futur

- El nou port esportiu amb l'arranjament de la façana marítima i creació d'activitat econòmica al voltant de la zona.

Mancances:

- Manca de sòl industrial per crear més zona industrial (activitat econòmica)
- Manca d'oferta hotelera en general en tot el municipi. Poca varietat gastronòmica.
- Turisme bàsicament de segona residència. Caps de setmana i estiu.

OCUPACIÓ DEL SÒL

S'han construït més de 300 habitatges nous per cada 1.000 habitants en la dècada 1992-2002. El 2003 disposava d'un parc de 9.208 habitatges, el 2004 ja arribava als 10.000. La mitja dels darrers anys (1999 a 2003) és de 675 nous/any, la qual cosa suposaria situar-se, aproximadament, en 9.800 el d'habitatges en aquest moments. El sòl urbanitzable s'ha esgotat. Els habitatges secundaris són el 40% del total. El passeig marítim de la ciutat continua cap a Cunit i Calafell, ciutats amb les que Cubelles comparteix força característiques.

Físicament, l'alt creixement només pot continuar un o dos anys més sense revisar el planejament, atès que els sols estan colmats i ja s'ha esgotat el sòl urbanitzable disponible, només resta l'acabament de la consolidació dels sectors, que estimen en més de 765 habitatges: Eixample Nord: (30 habitatges), Bardají Vilanova (150), Residencial Les Salines (135), Clot i Mota Sant Pere (200), Urbanitzacions (100), Resta (50). Tanmateix, hi ha una previsió d'habitatges socials en sòl d'equipaments d'aproximadament 100 unitats.

D'altra banda, i amb un horitzó de 10-15 anys, es preveu el desenvolupament de tres grans peces. La principal que preveu acollir 6.000 habitants, consisteix a donar continuïtat a un sector preexistent de plantes baixes i taller, darrera del port esportiu, on es barrejaran oficines i comerços amb els habitatges. Es dotarà la zona d'equipaments (guarderies, casals) per tal de millorar-ne el serveis d'aquesta. Una altra gran peça, pendent de les resolucions del PDUSC, preveu 2.000 habitants i està situada entre l'eix ferroviari i la carretera, darrera de l'eixample de primera línia de mar. La tipologia per aquest àmbit serà de planta baixa més tres (superior a la densitat habitual de PB+2), que es combinarà amb una barreja d'usos mixts. Finalment, un tercer sector, sobre sòl qualificat d'equipaments, permetrà acabar la façana nord de la vila de Cubelles amb habitatges (uns 100) en bloc destinats a l'ús social així com equipaments. Per fer aquesta operació es planteja permutar els terrenys als propietaris i atorgar-li drets a la pastilla central.

D'altra banda, la problemàtica de les urbanitzacions il·legals creades des dels 60 en la part nord del terme municipal, requereix inversions de millora i processos de legalització paulatina. Mas Tradé és un d'aquests casos, amb 400 habitatges i més del 80% ocupats com a primera residència. Es tracta de parcel·les d'entre 400 i 800 m² ocupades per població de nivell mig provenint de les rodalies de Barcelona, especialment Hospitalet.

Finalment, hi ha un sector, *Les Planes*, ocupats per activitats periurbanes, moltes en precari, no regularitzades i fins i tot il·legals a les que cal donar una localització adient, donat que ocupen sòl agrícola i creen impactes mediambientals considerables. Es tracta de ferreries, neteja de cotxes, pneumàtics, etc. L'Ajuntament planteja la necessitat de regularitzar aquestes activitats i, en els casos pertinents, reubicar-les en el nou polígon.

INFRASTRUCTURES I MOBILITAT

Actualment, el municipi no compta amb cap Pla de mobilitat, tot i que és reconeix que cal fer un estudi sobre les mancances i la introducció de millores en aquest sentit. La construcció d'un pont sobre el riu Foix és una de les prioritats infraestructurals del municipi. Aquest pont haurà de permetre unir els nuclis urbans entre si i la futura instal·lació portuària amb la ciutat antiga, així com l'Institut, actualment en construcció. El projecte està en fase d'avantprojecte i es preveu un cost de 50.000 euros (250-300 Mpts).

La comunicació per tren, especialment des de Barcelona, és excel·lent, i l'estació del ferrocarril es troba a menys d'un quilòmetre del nucli urbà i de les platges. Tanmateix, l'estat de conservació de les vies i el seu entorn, així com les escasses mesures de seguretat que cobreixen el tram pel nucli consolidat, fan que calgui prendre mesures urgents. D'altra banda, RENFE té un projecte d'acondicionament d'un aparcament en les immediacions de l'estació.

Les principals vies circulatòries d'entrada i de sortida del municipi són la comarcal C-31 i l'autopista Pau Casals C-32, que té sortida a Cubelles. L'elevat cost de l'autopista (que ha crescut més que l'IPC) suposa un handicap pel desenvolupament del municipi que es veu discriminat respecte altres parts del territori. L'Ajuntament proposa la seva supressió o la reducció del peatge.

MEDIAMBIENT

Les platges, la netedat de les aigües, així com les maresmes a la desembocadura del Foix (amb atracció d'aus) són un patrimoni natural i un actiu turístic del municipi. Des de fa uns anys, la Platja Llarga de Cubelles ha rebut el reconeixement de la Unió Europea amb la concessió de la Bandera Blava. Les platges cubellenques -la Llarga i la Mota de Sant Pere- disposen durant la temporada d'estiu del Servei de Salvament i Socorrisme. Això no obstant, la qualitat de l'aigua marina es va veure compromesa l'estiu del 2004 pel trencament de l'emissari Cunit-Cubelles. D'ençà aquest episodi, l'ACA està fent obres de millora de l'emissari.

El problema de la regressió de la sorra a les seves platges, probablement condicionat pel port de Vilanova, és un dels problemes observats com greus per l'Ajuntament. En aquest sentit, proposen la creació d'espigons i l'aplicació de mesures correctores. En períodes de temporals, l'aigua de mar pot arribar a ocasionar inundacions al barri costaner i afectar al passeig marítim.

Recentment s'ha realitzat el condicionament de la llera del Riu Foix al tram de la desembocadura. L'espai natural del Delta del Foix, manté el braç de sortida a la mar que es va formar arran de les riuades de 1994, a la que s'ha afegit un segon braç deixant una illa al mig connectada amb la zona d'esbarjo a través d'unes passarel·les de fusta. Una altra passarel·la de fusta sobre un dels braços del riu, serveix de punt d'observatori del desenvolupament natural de la desembocadura del Foix. Es preveu la redacció d'un Pla Especial de protecció per tota la llera del riu, tal i com ja s'havia plantejat al 1999.

Pel que fa a la recollida selectiva, el percentatge de tones recollides (35,36%) és força alt si es compara amb altres municipis del litoral. Actualment, els serveis tècnics de l'Ajuntament es plantegen la realització d'un pla de contenidors i l'increment de recollida del material orgànic.

La Central Tèrmica és un dels temes clau i més polèmics de Cubelles. Va inaugurar-se a finals del 70 en un lloc on no hi havia edificacions i suficientment allunyat de la vila per no causar impactes negatius. Tot i ocupar una cinquantena de treballadors, és vista com un handicap amb el qual s'ha de conviure i que impacta negativament en el paisatge del terme i la seva consideració d'espai de qualitat. Per la companyia que l'explota, Endesa, és una planta estratègica per la seva ubicació, les condicions excepcionals per la refrigeració que proporciona estar emplaçada a prop del mar i les bones vies de comunicació per a les tasques de distribució. Treballa de manera mixta amb gas i fuel i genera 520 megawatts, és a dir, la meitat d'una central nuclear i una mica menys que la central de Sant Adrià del Besòs que en genera 800. L'empresa està plantejant millorar les instal·lacions però la pressió social qüestiona la seva permanència.

Segons un estudi d'impacte ambiental redactat per la Generalitat, la contaminació acústica que genera està per sota dels nivells màxims permesos. Això no obstant, els veïns que habiten en les seves proximitats manifesten queixes per les olors que es desprenen de la crema del fuel i de la depuradora pròxima així com també els sorolls de les bombes. L'empresa explotadora, a través de la Fundació Endesa, col·labora puntualment amb l'Ajuntament amb aportacions econòmiques.

En el context del debat sociopolític a favor i en contra de la depuradora, amb data 23 de febrer del 2005, el ple de l'Ajuntament de Cubelles va acordar demanar al Govern de la Generalitat que el municipi no figurés com a zona energètica al proper pla energètic de Catalunya. Diversos sectors socials i polítics reclamen insistentment el desmantellament de la depuradora que s'hauria de produir aquest any segons els mateixos estatuts de la central. La plataforma ciutadana *Stop Endesa* va iniciar una campanya per evitar la construcció de noves centrals de cicle combinat en substitució de l'actual tèrmica que té més de 25 anys d'antiguitat. Amb tot, l'equip de govern format per Entesa per Cubelles, PSC, Iniciativa per Cubelles i ERC, ha pogut consensuar el text, amb l'oposició -CiU, ICV i PP-, el qual representa un "pas endavant" històric i que el poble "s'hagi deslliurat de la contaminació", segons el regidor nacionalista Joan Albet.

CULTURA

El gran creixement del cultiu de la vinya al Garraf durant el segle XVIII provocà un excedent demogràfic que impulsà, durant el segle XIX, que molts homes creuessin l'Atlàntic per fer fortuna a Amèrica. El somni americà va ser possible per a alguns que van tornar al Garraf i s'hi van instal·lar. Aquests "americanos" o "indianos", nom amb què s'identificava als nous rics, van ser els promotors d'una insospitada i vertiginosa transformació de la comarca: arquitectònicament van vestir els municipis del Garraf amb masies, cases, palaus i residències exquisides. Una mostra singular la constitueix la casa Can Travé, propietat privada que pertany a la família Travé. L'edifici i el jardí són excel·lents exemples del llegat dels indians. Actualment, però, malgrat estar catalogada, l'estat de conservació és deficient. La possibilitat d'incorporar aquest espai en la vida cultural de la vila i de la comarca no pot ser menyspreada. L'edifici de L'Aliança, fundada el 1914 per l'americano Pere Escardó, és també un testimoni del passat d'indians..

Cubelles, com altres poblacions litorals que han patit un fort augment demogràfic en els darrers anys, ha de fer front a una nova problemàtica sorgida de la manca d'integració dels nous residents amb els antics. El repte de la participació d'aquests nouvinguts en la vida quotidiana i festiva del poble és assumit per l'Ajuntament que planteja iniciatives orientades en aquest sentit, sobretot dirigides a la canalla. Recentment, s'ha construït un centre de dinamització que acull totes les entitats i despatxos per a la promoció sociocultural i econòmica del municipi.

Entre les iniciatives culturals destaca Ràdio Cubelles, l'emissora municipal més antiga del Garraf, que s'inaugurà el dia 23 de febrer del 1981, el mateix dia de l'intent de cop d'estat. En l'actualitat, Ràdio Cubelles compta amb quatre treballadors i una quarantena de col·laboradors. També el museu Charlie Rivel, amb una exposició sobre la vida professional i personal del pallasso universal, mostra des de peculiars vestuaris del popular clown cubellenc fins a documents inèdits per estudiosos del món del circ i de l'espectacle. No és, però, un museu obert permanentment sinó que cal concertar entrevista.

GESTIÓ MUNICIPAL

L'Ajuntament pateix un endeutament que l'obliga a fer operacions urbanístiques per poder mantenir el finançament. L'increment en habitants ha fet que necessitin complir uns mínims en equipaments i serveis que difícilment poden assolir amb el pressupost actual.

REPTES I PROJECTES DE FUTUR

- **Port Esportiu:** 533 amarradors, locals comercials i un hotel de 4 estrelles, per l'any 2007/8. té una inversió inicial de més de 15 milions d'euros i es té previst que les obres comencin en el 2005. El nou port esportiu amb l'arranjament de la façana marítima i creació d'activitat econòmica al voltant de la zona.
- **Pont sobre el riu Foix:** l'avantprojecte preveu un cost de 250-300 Mpts
- **Operacions residencials:** en total s'estimen uns 8.800 nous habitatges.
- **Nou polígon industrial i d'activitats comercials.**
- **Pla especial del Foix** per a la restauració ecològica

SÍNTESI

TEMES CLAU	DINÀMIQUES/REPTES	PROJECTES
Protecció restauració paisatge litoral amb criteris de sostenibilitat		
Protecció espais litorals no urbanitzables	Afectat pel PDUSC	Han presentat al·legacions.
Regulació i reconversió usos periurbans		
Restauració ecològica del paisatge litoral		Pla especial del Foix

Millora de la qualitat de l'aigua marina		Renovació de l'emissari submari (ACA)
Restauració ecològica dels fons marins		
Restauració i manteniment de rieres i prevenció d'inundacions	Inundacions en nucli urbà per intrusió marina durant temporals de llevant	
Milliores en la capacitat i l'eficiència en les xarxes de sanejament		Requeriment ampliació depuradora
Garantia d'abastament d'aigua		
Regeneració i prevenció de la pèrdua de sorra de les platges	Erosió sorra de les platges	Mesures de protecció (espigons, bypass del port de Vilanova)
Reducció i valorització de residus		Pla de contenidors
Impacte d'infraestructures puntuals	Impacte negatiu del ferrocarril al pas pel nucli consolidat Qüestionament de la Central Tèrmica i la depuradora d'aquesta	Requeriment de manteniment i protecció de la via del ferrocarril
Desenvolupament de noves centralitats a les ciutats litorals		
Rehabilitació de barris i urbanitzacions disperses de baixa qualitat	Urbanitzacions amb dèficits d'equipaments i serveis	Procés de legalització i millora urbana
Desenvolupaments d'habitatge integrat amb activitats		Projectes d'habitatges i activitats mixtes en curs
Desplaçament i soterrament del ferrocarril		
Millora de la mobilitat interior: peatonalització i promoció d'eixos urbans comercials		
Millora dels serveis de transport públic		
Reorganització de les carreteres en una xarxa jerarquitzada		
Millora del passeig marítim		
Promoció d'activitats econòmiques avançades al litoral		
Modernització de l'estructura econòmica	Manca de sòl industrial per crear més zona industrial (activitat econòmica)	Nou Port esportiu: inversió inicial de més de 15 milions d'euros i té previst que les obres comencin en el 2005.
Reconversió turística	Manca d'oferta hotelera en general en tot el municipi. Poca varietat gastronòmica. Turisme bàsicament de segona residència. Caps de setmana i estiu.	En projecte creació d'hotels lligats al projecte urbanístic del port esportiu.
Reconversió de l'activitat agrícola intensiva		
Reconversió de l'activitat pesquera		
Manteniment de la cohesió social		
Millora de la formació de la població		
Revitalització dels teixits socials i de la significació dels llocs i esdeveniments		
Equimanents socials (educatius, sanitaris i culturals)		
Identificació i significació del paisatge litoral		
Valorització de les activitats culturals com element de dinamització econòmica		
Valorització del patrimoni cultural com a recurs educatiu	Can Travé: casa indiana de propietat privada, patrimoni arquitectònic de gran valor	
Suport als teixits socials i les xarxes interculturals		
Gestió integrada del litoral		
Gestió ambiental i dels serveis socials i culturals		
Reequilibri financer dels municipis litorals		
Institucionalització de la cooperació supramunicipal		
Gestió de la informació i el coneixement. Atenció al ciutadà.		
Participació ciutadana i institucional		

ACORDS

L'Oficina tècnica del Pla estratègic Litoral acorda proposar enviar l'acta de la entrevista a l'alcalde de **Josep Marcillas**, i **Maria Lluïsa Romero i Tomàs**, Tinent d'alcalde i **Eva Escardó Torres**, tècnica de medi natural a fi i efecte de que aquest la pugui esmenar.

xalabarder@mcrit.com